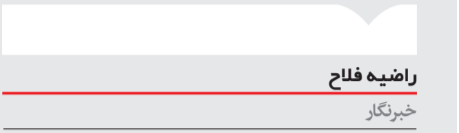

در گفت‌وگو با روسای ۴ دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد مطرح شد

تحول در آموزش کشاورزی رنگ واقعیت می‌گیرد

راضیه فلاح

خبرنگار

کشاورزی از قدیمی‌ترین علوم است که همواره مورد توجه بشر بوده است، زیرا اهمیت بالایی در رشد تولید هر کشور دارد. توسعه در بخش‌های مختلف هر کشور از مسیر توسعه کشاورزی و رشته‌های مربوط به این حوزه می‌گذرند. اما متأسفانه در سال‌های

اخیر به علت برخی مسائل و مشکلات آموزشی مانند تدریس تئوری مباحث درسی و به‌دنبال آن نبود شغل مناسب برای فارغ‌التحصیلان؛ داوطلبان کمی برای تحصیل در این حوزه اشتیاق داشته‌اند. فاصله بین دروس تئوری و کارآمدی در عرصه عمل در رشته‌های

کشاورزی بیشتر از رشته‌های دیگر خود را نشان می‌دهد. دانشگاه آزاد در چندسال اخیر با شناخت مشکلات این حوزه، طرح تحول کشاورزی را کلید زده و تلاش کرده پرچمدار تحول در حوزه کشاورزی باشد. در همین

مدت‌نه تنها توجه مسئولان به این موضوع معطوف شده، بلکه اقدامات زیادی در این خصوص انجام شده است. برای بررسی این اقدامات با روسای دانشکده‌های کشاورزی واحدهای خوراسگان، علوم و تحقیقات، شیراز و تاکستان گفت‌وگویی داشته‌ایم که در ادامه آمده است.

رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد واحد خوراسگان:

یک‌سوم از دانشجویان در قالب طرح پویش جذب بخش خصوصی شدند

علیرضا جلالی زند، رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد واحد خوراسگان درخصوص تغییراتی که در این دانشکده برای ارتباط رشته کشاورزی با صنعت ایجاد شده، عنوان کرد: «پیرو سخنان دکتر طهرانچی درباره عملیاتی کردن و به‌روزرسانی کردن علم، دکتر نجفی حمایت‌های ویژه‌ای در این راستا داشت که بر این اساس دانشکده کشاورزی توانست ارتباطات بسیار خوبی را با تعدادی از صنایع در قالب طرح پویش ایجاد کند. در نتیجه این اقدامات دانشکده توانست با مرکز تحقیقات کشاورزی آفات ارتباط برقرار کند و تفاهمنامه‌هایی نیز منعقد کرد.» او در ادامه افزود: «دانشجویان رشته‌های مختلف امور دامی، باغداری و گلخانه با استفاده از فضای ۳۵ هکتاری مزرعه دانشگاه بسیاری از مباحث درسی را به صورت مستقیم با کار در مزرعه آموزش می‌بینند. به بیان جزئی‌تر دانشجویان امور دامی دروس عملی را در بخش مرغداری، گاو‌داری و گوسفندداری، دانشجویان باغداری در بخش باغات میوه و مزارع و دانشجویان رشته‌هایی مانند گیاه پزشکی برای آموزش مستقیم از فضای گلخانه استفاده می‌کنند. همچنین فعالیت مرکز رشد و سرای گیاهان دارویی توانسته تأثیر بسیار مثبتی را روی دانشجویان داشته و فضایی را ایجاد کند تا علاقه‌مندان برای کار در زمینه تولید بذرفضای مناسب را داشته‌باشند.»

جلالی زند با بیان اینکه دانشجویان این دانشکده بلافاصله بعد از فارغ‌التحصیلی در رشته‌های مختلف کشاورزی می‌توانند مشغول به کار شوند، اظهار کرد: «کارخانه اسکای که به تازگی فعالیت خود را آغاز کرده فرصتی را ایجاد کرده تا دانشجویان رشته صنایع غذایی بتوانند آموزش‌های عملی را در این رشته نیز فرا گیرند. همچنین، ارتباطاتی نیز با حوزه کشاورزی اتاق بازرگانی استان برقرار شده و براساس این اقدام اساتید و دانشجویان واحد می‌توانند در طرح‌های مختلف اتاق بازرگانی شرکت داشته‌باشند.» رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد واحد خوراسگان با تأکید بر اینکه بستر آموزش برای دانشجویان در دانشگاه به خوبی گسترده است خاطرنشان کرد: «در کلاس‌ها به دانشجویان گفته می‌شود تا در طرح‌های مختلفی که به صورت مستمر در دانشکده برگزار می‌شود شرکت کنند. حضور در این دوره‌ها برای دانشجویان هزینه‌ای به همراه ندارد و تنها آموزش آنها را عملیاتی‌تر می‌کند. این اقدام با استقبال خوبی نیز از سوی دانشجویان روبه‌رو شد و منجر به علاقه‌مندی بیشتر دانشجویان در مباحث مختلف کشاورزی شد.»

او گفت: «با توجه به آنکه ۳ سال گذشته کشور و به دنبال آن نظام آموزش درگیر مسائل مربوط به کرونا بودند، با برگزاری کلاس‌های درسی به صورت مجازی یک افت عملکردی شدیدی نیز ایجاد شد. خوشبختانه از زمان شروع مجدد کلاس‌های درس به صورت حضوری، حدود ۲۴۰ نفر جذب رشته‌های کشاورزی شدند. از این بین تعدادی دانشجویان نیز برای نظام مهندسی کشاورزی

آموزش‌های لازم گلخانه‌ای را نیز فراگرفته‌اند.» جلالی زند در مورد تغییراتی که در زمینه‌های مختلف اعم از مدل آموزشی، شیوه آموزش استاد و دیگر مسائل ایجاد شده است، عنوان کرد: «تغییر سرفصل‌ها با وزارت علوم تحقیقات و فناوری و سازمان مرکزی است. با این همه، سرفصل چندرشته جدید مانند دکتری حرفه‌ای گیاه‌پزشکی و علوم دامی در این واحد نوشته و به سازمان مرکزی ارسال شده است. براین اساس این رشته‌ها نیز مانند دکتری حرفه‌ای رشته‌های پزشکی از قبیل دندان پزشکی، داروسازی یک دوره انترنی را خواهند گذراند و آموزش‌های کاربردی را در فضای آموزشی عملی فرا خواهند گرفت. به بیان دیگر دانشجویان عملیاتی‌تر جذب این رشته‌ها خواهند شد و از آموزش دروس تئوری به سمت فراگیری دروس عملی خواهند رفت. این طرح تاکنون مورد قبول دکتر طهرانچی قرار گرفته و به وزارت علوم ارسال شده است. با تأیید این رشته‌ها از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری انتقالی در رشته‌های کشاورزی ایجاد خواهد شد.»

رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد واحد خوراسگان با بیان اینکه گفتن مسائل و مشکلات ملموس در کنار تدریس دروس تئوری آموزش را برای دانشجویان کاربردی‌تر می‌کند، توضیح داد: «سرکلاس‌های تئوری باید مثال‌های عملی برای دانشجویان بیان شود. بیان یک مشکل باغی یا مزرعه در کلاس و درخواست از دانشجویان برای ارائه راهکار، خود بخش مهمی از آموزش محسوب می‌شود. در کنار بیان ایده‌های دانشجویان استاد نیز می‌تواند تجربیاتی را که خود به صورت مستقیم با آنها مشکل داشته بیان کند. به دفعات دیده شده که دانشجویان در مواجهه با مشکلات مختلف توانسته‌اند از همان تجربیات مطرح‌شده در زمان تدریس دروس تئوری استفاده کنند که به مراتب بیشتر از مباحث تئوری برای آنها کارایی داشته است. اگر همه استاد‌های رشته‌های کشاورزی در کلاس‌های درس تجربیات مستقیم خود را با مسائل مختلف بیان کنند، بالطبع موارد کاربردی‌تر بیشتری را نیز دانشجویان فرا خواهند گرفت.»

او درخصوص تغییراتی که در این دانشکده در زمینه کارورزی‌های دانشجویان در سال‌های اخیر ایجاد شده، اظهار کرد: «پیش از این کارورزی‌های دانشجویان به این صورت بود که مراحل کاشت، داشت و برداشت در کشت‌های گیاهان مختلف روی زمین انجام می‌داند. اما الان به صورت تخصصی‌تر برخورد می‌شود و رشته‌های مختلف مانند باغبانی در قسمت گلخانه‌ها و تولید نهال فعالیت دارند. به بیان دیگر دانشجویان امروز به صورت تخصصی‌تر در رشته‌های مختلف دوره‌های کارورزی را می‌گذرانند. همین امر باعث شده که دانشجویان رشته‌های مختلف استقبال بیشتری برای گذراندن دوره‌های کارورزی داشته‌باشند.»

جلالی زند در ادامه گفت: «بخشی از دانشجویان نیز در قالب طرح پویش جذب بخش خصوصی شده‌اند. حدود یک‌سوم از دانشجویان درحال تحصیل این واحد در قالب طرح پویش توانستند جذب بخش خصوصی شوند. این افراد توانستند بخشی از هزینه‌های تحصیلی خود را نیز از این طریق تأمین کنند.»

رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات:

دوره‌های مهارت‌افزایی دانشجویان را آماده‌زراعت می‌کند

امیر حمیدی‌نژاد، رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات درباره اقدامات و تغییرات مثبتی که در این واحد برای جذب دانشجویان به رشته‌های مربوط به حوزه کشاورزی انجام شده، توضیح داد: «برای افزایش تعداد دانشجویان در رشته‌های مرتبط با حوزه کشاورزی این واحد به صورت متمرکز روی آموزش‌های مهارتی و عملی کار کرده است. همین اقدام دانشجویان را با فضای حقیقی کشاورزی و تولید آشنا کرده و حتی علاقه آنها را به این رشته نیز افزایش داده است. همچنین برخی رشته‌ها در واحد توسعه داده شده‌اند و حتی رشته‌های جدید بین‌رشته‌ای نیز در چارت درسی دانشگاه تعریف شدند. برخی از این رشته‌های تازه تاسیس تنها در دانشگاه علوم و تحقیقات تدریس می‌شوند و حتی در دانشگاه‌های دولتی نیز وجود ندارند. همچنین در حوزه پژوهشی نیز رساله‌های دکتری و پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد به سمت تحقیقات کاربردی و عملیاتی رفته که این اقدام نیز در جذابیت بیشتر رشته‌های کشاورزی کمک شایانی کرده است.»

او درباره اقداماتی که توسط این واحد برای ارتباط با صنعت در رشته‌های کشاورزی انجام شده است عنوان کرد: «با برخی از دستگاه‌های بیرون از دانشگاه مانند بنیاد مستضعفان و جانبازان یا سازمان اتکا که با پژوهشگاه علوم آب و آزمایشگاه‌های کشت بافت نیز ارتباط دارد که به صورت گروهی و مشترک پروژه‌ها و تحقیقات مربوط را انجام می‌دهند. برای مثال سازمان اتکا در حوزه دام‌نیازهایی را مطرح کرد که دانشجویان زیر نظر اساتید به حل این مسائل مشغول هستند.»

حمیدی‌نژاد اظهار کرد: «به علت آنکه واحد علوم و تحقیقات در کلانشهر تهران مستقر است، به صورت مستقیم با کشاورزان ارتباط ندارد. اما این واحد توانسته با برگزاری دوره‌های مختلف مهارتی تعداد زیادی از دانشجویان و فارغ‌التحصیلان این رشته را آموزش دهد. برای مثال مدیریت گلخانه که یکی از مباحث مهم در بخش کشاورزی امروز کشور است به صورت مهارتی در این دانشکده آموزش داده شده است. در این دوره همه مراحل مربوط به گلخانه به دانشجویان برای مدیریت درست و عملی آموزش داده می‌شود.»

رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات با بیان اینکه در حال حاضر افراد بسیاری به علت وام‌های خوبی که برای تأسیس گلخانه از طرف دولت داده می‌شود در دوره‌های مهارتی این واحد شرکت داشته‌اند گفت: «لزوم داشتن مدرک همه کارشوارز نمی‌کند و افراد باید

رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد واحد تاکستان:

آموزش در حوزه کشاورزی باید به‌روز شود

حمیدرضا ذاکرین، رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد واحد تاکستان گفت: «در حال حاضر بیشتر تمایل به این سمت است که دروس عملی محور شوند. طرح‌های جدیدی وجود دارند که دانشجویان براساس آن موظف هستند که در حین تحصیل، به اختیار خودشان مشغول به کار شوند و هزینه تحصیل آنها را نیز کارفرما پرداخت می‌کند. این اقدام به تازگی در دانشکده کشاورزی واحد تاکستان نیز کلید خورده است.»

او اضافه کرد: «این طرح باعث می‌شود آموزش و کار عملی توأما صورت بگیرد و کارایی فارغ‌التحصیلان رشته کشاورزی افزایش پیدا کند. البته چون این طرح از ابتدای ترم قبل کلید خورده باید منتظر نتایج آن بود، با این حال معتقدم حتما تأثیرات آن را به‌زودی خواهیم دید.»

ذاکرین درخصوص ارتباط با صنعت در حوزه کشاورزی در دانشکده کشاورزی واحد تاکستان عنوان کرد: «درخصوص ارتباط با صنعت در بخش اساتید کارهایی صورت گرفته است. الان اساتیدی داریم که با توجه به رشته و تخصص خود یک‌سری عناوین را مشخص کرده‌اند و براساس این عناوین کلاس‌های کارآموزی برگزار می‌کنند. این کلاس‌ها برای کارمندان سایر ادارات یا برخی از دوره‌های آموزشی و کارگاه‌ها برای افراد عادی برگزار می‌شود که برای دانشجویان و هم برای سایر افراد قابل استفاده است.»

او در ادامه اظهار کرد: «این طرح با توجه به تخصص و رشته همکاران از بحث کشاورزی تا مواردی که مربوط به محیط‌زیست است به صورت خاص شروع خواهد شد.»

رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد واحد تاکستان تأکید کرد: «در دانشگاه همواره باید بحث آموزش در هر سال، هر ترم و در هر مقطعی تغییر پیدا کرده و به‌روزر و کارآمدتر شود. اما دو سال یا به عبارتی حدود ۴ الی ۵ ترم در دوره کرونا بود و مقداری در این حوزه دست‌مان بسته بود چون ارتباط ما با اساتید و دانشجویان کمتر شد. در زمان کرونا ارتباط صرفاً مجازی بود و همین موضوع باعث

رئیس دانشکده علوم و کشاورزی دانشگاه آزاد واحد شیراز

تنوع گرایش‌ها مخاطب بیشتری را جذب می‌کند

دروس کشاورزی تغییر کرده است. البته هنوز جای کار بسیار است، چون هنوز اساتیدی هستند که به سبک سنتی تدریس می‌کنند و تغییر در این بخش به‌مرور میسر می‌شود.»

رئیس دانشکده علوم و کشاورزی دانشگاه آزاد واحد شیراز درباره میزان ارتباطاتی که این دانشکده با دیگر سازمان‌ها و نهادها برقرار کرده، بیان کرد: «در سال‌های اخیر این دانشگاه توانسته در حوزه کشاورزی با سازمان‌ها و نهادهای مختلف مانند جهاد کشاورزی، سازمان نظام مهندسی کشاورزی، آینفا و شهرداری شیراز ارتباط برقرار کرد. براساس این تعامل‌ها پروژه‌های بیرون دانشگاهی بسیاری به واحد سفارش شده است، همچنین بسیاری از اعضای هیات‌علمی این واحد امروز عضوی از این سازمان‌ها شده‌اند و همین امر نشان از توسعه واحد و اساتید آن در بین سازمان‌های دولتی دارد.»

او در پاسخ به این سؤال که با توجه به آنکه ارتباط درستی بین واحد شیراز و نهاد‌های دولتی ایجاد شده، درخصوص جذب دانشجویان کارورزی به این نهادها چطور عمل شده، گفت: «دانشجویان این واحد در قالب طرح پویش توانسته‌اند جذب صنایع شوند. با این طرح حدود ۳۰ درصد جذب صنایع انجام شده است.»

شرفیان در بیان تجربه موفق این واحد برای جذب بیشتر دانشجو توضیح داد: «همه اقداماتی که در این واحد انجام شده به‌نوعی تجربه موفقی برای جذب دانشجو بوده و دیگر واحدها نیز می‌توانند از این اقدامات برای رونق دوباره رشته‌های کشاورزی استفاده کنند، برای مثال استفاده از بین‌رشته‌ای‌ها امروز جذابیت بیشتری برای داوطلبان دارند و در نتیجه بازار کاری بهتری دارند، همچنین رشته‌هایی که به‌صورت آمایش به هر واحد پیشنهاد می‌شوند بهترین گزینه‌ها برای تدریس در واحدهای مختلف هستند، از سوی دیگر تغییر اسم برخی رشته‌ها برای نسل تازه‌انگیزه جدید را ایجاد می‌کند، برای مثال تغییر اسم آبیاری به مهندسی آب خود عامل مهمی در رونق این رشته شده است.» رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد واحد شیراز با تأکید بر اینکه نیاز است برخی رشته‌ها به‌صورت دکتری حرفه‌ای تدریس شوند، خاطرنشان کرد: «به‌طورحتم ارتباط دانشگاه با سازمان‌های مختلف مانند جهاد کشاورزی و سازمان نظام مهندسی کشاورزی می‌تواند تأثیر بسیار زیادی در ایجاد اشتغال برای دانشجویان دارد. همین امر برای دانشجویان اطمینان حاصل می‌کند که پس از فارغ‌التحصیلی فرصت شغلی بیشتری خواهند داشت.»

رضا افشین‌شرفیان، رئیس دانشکده کشاورزی علوم و دانشگاه آزاد واحد شیراز درخصوص تغییراتی که برای جذابیت بیشتر این رشته انجام داده، عنوان کرد: «پس از آنکه متوجه شدیم رشته‌های کشاورزی مانند قبیل جذابیت ندارد و از اقبال کمی بین مردم برخوردار است؛ اقدام به تأسیس رشته‌های جدید

در واحد شیراز شد. برخی از این رشته‌ها در هیچ کدام از واحدهای استان فارس تدریس نمی‌شدند و همین عاملی بود تا در همان دوسال نخست؛ حدود ۳۰۰ نفر جذب رشته‌های حوزه کشاورزی شوند. همچنین گرایش‌های متفاوتی از رشته‌های مختلف در مقاطع دکتری و کارشناسی ارشد به مجموعه رشته‌های قبلی افزوده شد. برای مثال زمانی که فقط یک گرایش از رشته‌ای تدریس می‌شد؛ تنها پنج نفر داوطلب تحصیل در آن رشته بودند که با افزایش گرایش‌های مختلف تعداد داوطلبان به ۵۰ نفر افزایش یافته است. به بیان دیگر تنوع بخشی به گرایش‌های مختلف مخاطب بیشتری را جذب می‌کند.»

او در ادامه افزود: «برخی رشته‌ها برای دانشجویان ایرانی جذابیت نداشتند و تعداد بسیار کمی از دانشجویان در این رشته‌ها تحصیل می‌کردند. اما پس از آنکه دانشجویان بین‌الملل در واحد شیراز جذب شدند، این رشته‌ها نیز دوباره رونق گرفت و توانست در جذب دوباره دانشجو خوب عمل کنند، برای مثال رشته علوم و فنون کشاورزی یکی از رشته‌هایی بوده که با جذب دانشجویی بین‌الملل رونق دوباره‌ای گرفته است. درحال حاضر نیز به‌دنبال تأسیس رشته‌های بین‌رشته‌ای هستیم؛ از سوی دیگر تأسیس چند آزمایشگاه تخصصی و استاندارد و کلینیک گیاه پزشکی نیز در واحد شیراز و فعالیت دانشجویان در آنها جذابیت رشته‌ها را بین دانشجویان بالا برده است.»

شرفیان درباره تغییراتی که در شیوه تدریس رشته‌های کشاورزی در این واحد دانشگاهی انجام شده، توضیح داد: «سرفصل‌های رشته‌های کشاورزی بسیار تغییر کرده و اگر این تغییرات در رشته‌ها اجرایی شود، به‌صورت ماهوی رشته‌ها به‌سمت جذب دانشجویی روند. برای مثال باید رشته‌های کشاورزی نیز مانند رشته‌های پزشکی آموزش‌های بالینی داشته باشند تا دانشجویان مهارت‌های لازم را در محیط فراگیرند. خوشبختانه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری این نیاز را به‌درستی درک و بر این اساس سرفصل‌های

